

2 हिमाचले अधुना अनुबन्धव्यवस्था समाप्ता, सेवा-प्रशिक्षुणां नियुक्तिः भविष्यति, सर्वकारस्य नूतना योजना

3 राष्ट्रपतिद्वारा तेजपुर- केन्द्रीय-विश्वविद्यालयस्य प्रबंधनपरिषदि प्रो. हरेरामत्रिपाठीवर्यस्य नामनिर्देशनम्

4 हिमाचलराजकीयसंस्कृतशिक्षक-परिषदः आभासीया संगोष्ठी सम्पन्ना

प्रवर्तन-निदेशालयेन आनलाइन-बेटिंग एप्-इति प्रकरणानां विषये गूगल्-मेटा चेत्युभाभ्यां संचेतना प्रदत्ता

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रवर्तन-निदेशालयेन आनलाइन-बेटिंग एप्- इति प्रकरणानां विषये गूगल्, मेटा चेत्युभाभ्यां संचेतना प्रदत्ता। सूत्रानुसारेण ई. डी. इत्यनेन सोमवासरे देहली-मुख्यालये उपस्थातुं उभयोः संस्थयोः प्रतिनिधी आहूतौ। एतेषां आनलाइन-बेटिंग-एप्स् इत्यस्य प्रचारार्थं डिजिटल-प्लेटफार्म्स इत्यस्य भूमिकामपि निदेशालयः परीक्षते।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी स्वातन्त्र्ययोद्धां मङ्गलपाण्डे-वर्यमपि तस्य जन्मवार्षिकदिने श्रद्धाञ्जलिम् अर्पितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी स्वातन्त्र्ययोद्धां मङ्गलपाण्डे-वर्यमपि तस्य जन्मवार्षिकदिने श्रद्धाञ्जलिम् अर्पितवान्। एकस्मिन् सामाजिक-प्रसार-माध्यमे श्रीमोदी मङ्गलपाण्डे इत्येनं देशस्य प्रमुखः योद्धा इति प्रशंसाम् कुर्वन् उक्तवान् यत् सः ब्रिटिश-शासनं विरुध्य स्वतन्त्रतायै समुपस्थितः अभवत्। मङ्गलपाण्डे वर्यस्य शौर्यस्य कथा राष्ट्रस्य जनानां कृते निरन्तरं प्रेरणास्रोतः भविष्यति इति सः अवदत्। केन्द्रीय-गृह-मन्त्री अमितशाहः अपि मङ्गलपाण्डे इत्यस्मै सामाजिक-प्रसार-माध्यमद्वारा श्रद्धाञ्जलिम् अददात्, सः तस्मै देशभक्तेः प्रेरकः इति अवोचत्, विद्रोहस्य ज्वालायाः प्रज्वालने तस्य महत्त्वपूर्णं भूमिकां च अङ्गीकृतवान्।

संसदस्य मानसून सत्रात् पूर्वं सर्वकारेण सर्व-पक्षीय-सभा आहूता

हिमसंस्कृतवार्ता: - सोमवासरतः आरम्भाणस्य संसदस्य मानसून सत्रात् पूर्वं सर्वकारेण सर्व-पक्षीय-सभा आहूता। सभायां, सर्वकारः संसदः उभयसदनयोः सुकरप्रक्रियां निश्चेतुं सर्वेभ्यः राजनैतिकदलानां सहयोगं याचते। अस्य मासस्य एक-विंशतिः दिनाङ्कात् अग्रिममासस्य एक-विंशतिः दिनाङ्कपर्यन्तं प्रावृट्-सत्रस्य आयोजनं भविष्यति। सत्रे अनेके महत्त्वपूर्णाः विधयः चर्चायै, अंगीकाराय च स्वीकृताः भविष्यन्ति।

केन्द्रीयमन्त्री अमितशाहः उत्तराखण्डस्य रुद्रपुरे सप्तत्युत्तर-द्विशताधिकैकसहस्र-कोटिरूप्यकाणां विविधविकासकार्याणां उद्घाटनम् कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीय-गृहमन्त्री अमितशाहः रुद्रपुरे उत्तराखण्डसर्वकारस्य एकसप्तत्यधिक-द्विशतीतरेकसहस्र-कोटिरूप्यकाणां विविधकार्याणां उद्घाटनं शिलान्यासं चाकरोत्। श्रीशाहः पञ्चविंशत्यधिक-द्विसहस्र-तमवर्षस्य उत्तराखण्डनिवेशमहोत्सवे देशस्य निवेशकैः उद्यमिभिः च सह संवादं कृतवान्। अस्मिन् अवसरे जनान् सम्बोधयन् मन्त्री अवदत् यत् यावत् उत्तराखण्ड-सद्दृशानां लघुराज्यानां प्रगतिः न भविष्यति तावत् देशस्य विकासः न भविष्यति, अतः केन्द्रसर्वकारेण लघुराज्यानां पूर्वीराज्यानां च विकासे विशेषं ध्यानं प्रदत्तम् अस्ति। श्रीशाहः अवदत् यत् अद्य उत्तराखण्डे एकलक्षकोटिरूप्यकाणां निवेशेन एकाशीतिसहस्राधिकानि कृत्यवसराणि सृज्यन्ते। श्रीशाहः राज्यस्य मुख्यमन्त्रिणः प्रशंसां कुर्वन् पुष्करसिंहधामी इत्यस्य औद्योगिकविकासस्य पर्यावरणस्य च मध्ये सन्तुलनं स्थापितवान् इति अवदत्।

विकसित-भारतस्य लक्ष्यं साधयितुं भारतं द्रुतगत्या अग्रे सरति- केन्द्रीयमन्त्री अश्विनीवैष्णवः

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीयमन्त्री अश्विनीवैष्णवः अवदत् यत् विकसित-भारतम् इति लक्ष्यं प्राप्त्यर्थं प्रौद्योगिकीय-आधारः द्रुतगत्या सज्जी-भवति। आई.आई. टि.-डैदराबादे दीक्षान्तसमारोहे भारतस्य-प्रौद्योगिक्याधारितं भविष्यं प्रकाशयन्, सः छात्रान् विश्व-स्तरीय-प्रौद्योगिक्योत्पादनानि च परिकल्पयितुं उद्बोधितवान्। श्रीवैष्णवः अस्मिन् वर्षे भारतस्य प्रथमस्वदेशीयस्य सेमिकण्डक्टर्-चिप इत्यस्य प्रकाशनस्य उद्घोषणां कृतवान्, यत्र षट् सेमिकण्डक्टर्-संयन्त्राणि निर्मायमाणानि सन्ति, येन भारतं प्रमुख-वैश्विक-पात्ररूपेण स्थाप्यते। अवसरेस्मिन् श्रीवैष्णवः रेल-परिष्कारविषये अपि अवधानं दत्तवान्, सप्तविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमे वर्षे प्रथमस्य बुलेट् रेल यानस्य आरम्भः भविष्यति, तथैव चेन्नई-नगरे निर्मितस्य तृतीय-वंदेभारत-संस्करणस्य निर्माणम् अपि भविष्यति। श्रीवैष्णवेन कृत्रिम-बुद्धिमत्तायाः प्रशिक्षण-कार्यक्रमाणां रूपरेखायाः स्थापनेन सह सप्तचत्वारिंशदधिक-द्विसहस्रतम-वर्षं यावत् आर्थिक रूपेण उन्नतयोः द्वयोः राष्ट्रयोः एकं भारतम् अपि भवेदिति भावना प्रकटिता।

सुभाषितम्

तानहं द्विषतः क्रूरान् संसारेषु नराधमान्।
क्षिपाम्यजसमशुभा-
नासुरीष्वेव योनिषु ॥

अर्थात्- श्री भगवान् बोले- उन द्वेष करने वाले पापाचारी और क्रूरकर्मि नराधमों को मैं संसार में बार-बार आसुरी योनियों में ही डालता हूँ।

प्रतिदिनं नवीनतमं हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं 7876636263 Whatsapp संख्या मध्ये नमो नमः लिखन्तु

To get the latest h|msanskritvartah Daily Sanskrit Newspaper every day, write Hello on 7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

इजराइल-सिरिया-देशौ युद्धविरामाय सहमतौ अभवताम्-अमेरिकादेशस्य राजदूतः टाम् बराक्

हिमसंस्कृतवार्ता: - इजराइलदेशेन सिरिया देशस्य उपरि कृतमाक्रमणानन्तरं तुर्की-देशस्थः अमेरिकादेशस्य राजदूतः टाम् बराक् इत्येषः अवदत् यत् इजराइल-सिरिया-देशौ युद्धविरामाय सहमतौ अभवताम्। ध्यातव्यम् अस्ति यत् इजराइलदेशानुसारम् अरबस्थानां झूज इति अल्पसङ्ख्यकमतानुयायिनां रक्षणाय आक्रमणमिदम् आसीत्। सिरिया-देशस्य दीर्घकालीनशासकस्य बशर्-अल्-असद् इत्यस्य पतनात् आरभ्य सर्वकारीय-सैनिकानां झूज-जनानाम् च मध्ये सङ्घर्षेषु अनेके जनाः मृताः। युद्धविरामस्य घोषणा तदा अभवत् यदा सिरिया-देशस्य दक्षिण-स्वीडा-प्रान्ते झूज-समूहानां बेडोयिन्-समुदायानां च मध्ये सङ्घर्षः निरन्तरतया प्रचलन्नासीत्, येन त्रिशताधिकजनाः मृताः, अस्मिन् क्षेत्रे सहस्रशः जनाः विस्थापिताः च अभवन्, येन मानवीयसङ्कटः प्रारब्धः।

हिमाचले अधुना अनुबन्धव्यवस्था समाप्ता, सेवा-प्रशिक्षणां नियुक्तिः भविष्यति, सर्वकारस्य नूतना योजना

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

अधुना अनुबन्धव्यवस्था समाप्य हिमाचलप्रदेशे सेवाप्रशिक्षणां नियुक्तिः भविष्यति। राज्यसर्वकारेण समूह- क-ख-ग- कार्यकर्तृषु कार्यप्रशिक्षकाणां नियुक्त्यर्थं नूतना योजना आरभ्यत इति निर्णयः कृतः। सर्वकारस्य मते अधुना किञ्चित्कालात् संरचितस्य, कार्यप्रदर्शन- सञ्चालित-रूपरेखायाः माध्यमेन व्यावसायिकं सुप्रशिक्षितं च कार्यबलं प्रवर्तयितुं आवश्यकता सक्रियरूपेण विचारिता अस्ति अस्मिन् विषये सम्यक् विचारणानन्तरम् अधुना सर्वकारस्य तस्य संस्थांनां च समूह- क-ख-ग- कार्यकर्तृषु कार्यप्रशिक्षकाणां नियुक्त्यर्थं नूतना योजना आरभ्यत इति निर्णयः कृतः अस्ति।

एतदस्ति नूतननियुक्ति- योजनायाः उद्देश्यम्

सर्वकारस्य मते तस्य उद्देश्यं पारदर्शी, योग्यता-आधारित- चयन- प्रक्रियायाः संस्थागतीकरणं, संरचितस्य, कार्यप्रदर्शन- सञ्चालितस्य च रूपरेखायाः माध्यमेन व्यावसायिकस्य, सुप्रशिक्षितस्य कार्यबलस्य विकासं प्रवर्धयितुं च अस्ति अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं मुक्तप्रतियोगितापरीक्षाद्वारा चयनितानाम् अभ्यर्थीनां समेकितनियतराशिना प्रशिक्षरूपेण नियुक्तिः भविष्यति। अस्मिन् कार्यप्रशिक्षणकार्यकाले ते भूमिकाविशिष्टप्रशिक्षणं दत्तं व्यावहारिकानुभवं च प्राप्स्यन्ति, येन ते लोकसेवाप्रदानार्थं आवश्यकं ज्ञानं, कौशलं, अभिमुखीकरणं च विकसितुं समर्थाः भविष्यन्ति। एषा परिष्कारोन्मुखरूपरेखा प्रशासनिकतन्त्रं सुदृढं करिष्यति, शासनस्य गुणवत्तां च वर्धयिष्यति, येन नूतनानां कर्मचारिणां मध्ये अधिकम् उत्तरदायित्वं, प्रेरणा, व्यावसायिकता च आनयिष्यते इति अपेक्षा अस्ति।

सेवाप्रशिक्षुः नियुक्तिः किम्?

इयं योजना राज्यसर्वकारस्य सर्वेषु विभागेषु समूह- क, समूह- ख तथा समूह- ग पदेषु/ सेवासु प्रयोज्या भविष्यति। परन्तु नवप्रकारस्य पदस्य कृते एषा योजना युक्ता न भविष्यति। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं राज्यसर्वकारस्य तेषु सर्वेषु विभागेषु नूतनाः नियुक्तयः भविष्यन्ति यत्र समूह- क-ख-ग- पदेषु कार्यप्रशिक्षकाणां आवश्यकता वर्तते। योजनायाः अन्तर्गतं नियुक्तानां सर्वेषां प्रशिक्षणां मासिकं समेकितनियतराशिं प्रदत्तं भविष्यति। प्रशिक्षोः सेवाः सम्बन्धितवित्तीयवर्षं कार्यप्रशिक्षरूपेण वर्षद्वयस्य अवधिं पूर्णं कृत्वा आगामिवित्तीयवर्षं सर्वकारेण नियमितिकरणार्थं विचारिताः भविष्यन्ति, यद्यपि ते योग्यतापरीक्षायां वा दक्षतापट्टिकापरीक्षायां सफलतया उत्तीर्णाः भवेयुः।

सेवाप्रशिक्षुः सर्वकारीयः कर्मचारी न भविष्यति

कोऽपि कार्यप्रशिक्षुः कथमपि सर्वकारीयकर्मचारी न भविष्यति, केवलम् अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं कार्यं करिष्यति। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं नियुक्तं प्रशिक्षुं नियमितरूपेण सर्वकारीयकर्मचारिभ्यः उपलब्धं कोऽपि लाभः न दीयते। नियुक्ति-आदेशं निर्गन्तुं पूर्वं अस्य आशयस्य प्रतिज्ञापत्रं/ शपथपत्रं प्राप्तं भविष्यति। योजनायाः अन्तर्गतं नियुक्तं क्रियमाणं प्रशिक्षुं सर्वकारस्य वित्तविभागात् पृथक् निर्देशान् निर्गत्य निर्धारितं समेकितराशिं प्रदत्तं भविष्यति। योजनायाः अन्तर्गतं नियुक्त्यर्थं आवेदनपत्रं आमन्त्रिते सति एवं निर्धारितराशिः अपि विज्ञापने उल्लिखिता भविष्यति।

नूतना योजना बोर्डेषु, निगमेषु, अनुदान- सहायता- संस्थासु प्रयोज्या भविष्यति

सर्वकारस्य एषा योजना बोर्डेषु, निगमेषु, अनुदान-सहायता-संस्थासु अपि प्रयोज्या भविष्यति, यद्यपि यत् एतादृशस्य संस्थानस्य कार्यविधिनियमानुसारं अनुमोदनं प्राप्तं भवति। परन्तु अनुदान-सहायता-संस्थाभिः सह विभागैः, बोर्ड-निगम-आदिभिः सह अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं नियुक्तिकरणात् पूर्वं प्रशासनविभागस्य माध्यमेन पूर्व-अनुमोदनं प्राप्तव्यं भविष्यति। राज्यसर्वकारस्य अनुमोदनं सर्वकारीयविभागेषु पदं पूरयितुं समानं न भविष्यति। एतादृशानां स्वायत्तसंस्थानां अन्तर्गतं नियुक्ताः कार्यप्रशिक्षकाः एतादृशी स्वायत्तसंस्थायाः कार्यप्रशिक्षकाः एव भविष्यन्ति। योजनायाः अन्तर्गतं नियुक्तिं कुर्वन् राज्यसर्वकारस्य आरक्षणनीतेः कठोररूपेण अनुसरणं भविष्यति। आरक्षितानां अलशिष्टाणां च आवश्यकतानां विरुद्धं दत्तानां नियुक्तीनां विचारः भविष्यति।

सेवाप्रशिक्षणामुपरि सरकारीकर्मचारिणः सीसीएस, सीसीए, लीव, पेंशनादि इति नियमाः कार्यान्विताः न भविष्यन्ति

अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं नियतवेतनेन नियुक्तः कोऽपि व्यक्तिः, यदि स्वस्य आधिकारिककर्तव्यसम्बद्धं भ्रमणं गन्तुं आवश्यकं भवति तर्हि न्यूनतमवेतनपरिमाणे नियमितसमतुल्यपदाधिकारिणः समानदरेण यात्रावृत्तिः, दैनिकवृत्तिः प्राप्तुम् अर्हति। नियुक्तः व्यक्तिः हिमकेयर/ आयुषमानभारतस्य अन्तर्गतं चिकित्सालाभयोजनानां कृते पात्रः भविष्यति। एतादृशेषु प्रशिक्षुषु सर्वकारीय-चिकित्सानियमाः न प्रवर्तन्ते। योजनायाः अन्तर्गतं नियतवेतनेन नियुक्तस्य व्यक्तेः कृते नियुक्तानि सर्वाणि कर्तव्यानि मासिकरूपेण कर्तव्यानि भविष्यन्ति। सरकारीकर्मचारिणः कृते प्रयोज्या सीसीएस, सीसीए, लीव, पेंशन अथवा अन्ये नियमाः सेवाप्रशिक्षणामुपरि कार्यान्विताः न भविष्यन्ति।

एतेषु पदेषु नियुक्त्यर्थं नूतना योजना न प्रवर्तते

1. हिमाचलप्रदेश- प्रशासनिक- सेवा संयुक्त-प्रतियोगितापरीक्षायाः माध्यमेन पूरितानि सर्वाणि पदानि।
2. सिविल न्यायाधीशः।
3. राज्यस्य राजकीयचिकित्सा महाविद्यालयेषु विभिन्नविषयेषु सहायकाचार्याः, सहाचार्याः, आचार्याः च।
4. आयुषविभागे विभिन्नविषयाणाम् आचार्याः।
5. सहायकवनसंरक्षकः (ACF)।
6. नायब- तहसीलदारः।
7. अनुभाग- अधिकारी (एचपीएफ एवं एएस)।
8. सहायकराज्यकर- एवं- आबकारी- अधिकारी
9. पुलिसविभाग आरक्षकाः हवलदार (पुरुष/ महिला)।

आपदः क्षति-आकलनार्थं केन्द्रीयदलं मण्डी-जनपदं प्राप्तम्, धर्मपुरक्षेत्रस्य निरीक्षणं कृतम्

वर्षातौ प्रचण्डवृष्ट्या भूस्खलनादिना च मण्डीमण्डले क्षतिमूल्याङ्कनार्थं केन्द्रस्य दलम् मण्डीनगरं प्राप्तम्। सप्तसदस्यीयेन केन्द्रीयदलेन शुक्रवासरे धर्मपुरक्षेत्रे प्राकृतिकविपदः क्षतिविषये अवलोकनं कृतम्। केन्द्रीयदलस्य सदस्याः स्याठीग्रामं, धर्मपुरमहाविद्यालयस्य समीपस्थं क्षतिग्रस्तं मार्गं, काण्डापतने च क्षतिग्रस्त- पेयजलयोजनाः, क्षतिग्रस्तं ३३ केवी विद्युत् संयंत्रं इत्यादीनि प्रभावितस्थलानि च गतवन्तः। उपायुक्तः अपूर्वदेवानः धर्मपुरक्षेत्रे प्राकृतिकविपदः क्षतिविषये केन्द्रीयदलाय सूचनां दत्तवान्। प्रभावितक्षेत्रेषु एतावता कृतानां आश्रय-पुनर्वासकार्यस्य विषये अपि सः सूचितवान्। स्थानीयविधायकः चन्द्रशेखरः धवाली किसानभवेन केन्द्रीयदलेन साकं क्षेत्रस्य क्षतिविषये चर्चा कृतवान्। अस्मिन् केन्द्रीयदले गृहमन्त्रालये संयुक्तसचिवः (CS & Public, Judicial) जी. पार्थसारथी, वित्तमन्त्रालयस्य अन्तर्गतव्ययविभागस्य उपसचिवः (एफसीडी), जलशक्तिमन्त्रालयस्य अन्तर्गतः सीडब्ल्यूसी शिमला निदेशकः कन्दर्प वी.पटेलः, विद्युतमन्त्रालयस्य अन्तर्गतं सीईए इत्यस्य उपनिदेशकः वसीम अशरफः, करणसरीनः, क्षेत्रीयकार्यालयः शिमला, पथपरिवहनं तथा राजमार्ग- मन्त्रालयस्य मुख्य-अभियन्ता ए. कुशवाहा, ग्रामीणविकासमन्त्रालयस्य अवसरसचिवः दीपशेखरः सिंहलः एवं कृषिः तथा किसानकल्याणमन्त्रालयस्य अन्तर्गतं गोधूमविकासनिदेशालये संयुक्तनिदेशकः डॉ विक्रांतसिंसः सम्मिलिताः सन्ति। एतत् केन्द्रीयदलं २० जुलाई दिनाङ्के थुनाग, जञ्जेहली, करसोगः इत्यादीनां आपदाप्रभावितक्षेत्राणां भ्रमणं करिष्यति, तत्र कृतस्य क्षतेः आकलनं करिष्यति।

मण्ड्याः थुनागक्षेत्रे ड्रोनमाध्यमेन औषधानि वितरितानि

हिमसंस्कृतवार्ताः। एसडीआरएफ-संस्थया मण्ड्याः थुनागक्षेत्रे नूतनं पराक्रमं कृतम्। एसडीआरएफ इत्यस्य नियन्त्रणे ड्रोन यस्य उपयोगः संवेदनशीलविषयेषु दृष्टिः स्थापयितुं प्रयुक्तः आसीत्, तत् ड्रोनयन्त्रं अद्य थुनागक्षेत्रे औषधानि वितरति। यदा मण्डी-नगरे आपदा अभवत् तदा राहत-उद्धार-कार्यक्रमाय दलाः सेराज-नगरं प्राप्तवन्तः। दलानाम् कृते सर्वाधिकं चुनौतीपूर्णं कार्यं प्रभावितानां कृते खाद्यान्नम् औषधं च वितरितुं आसीत्। एतस्य आह्वानस्य सम्मुखीभूय एसडीआरएफ-संस्था ड्रोन-इत्यस्यैव प्रयोगं कृतवती। एसडीआरएफ-संस्थायाः ड्रोन-विमानचालकद्वयेन एतादृशं पराक्रमं कृतम्, यत् एसडीआरएफ-सङ्घस्य शीर्ष-अधिकारिणः अपि न कल्पितवन्तः आसन्। मास्टर नवीनः राजेशः च ड्रोन यन्त्रे एतादृशं परिवर्तनं कृतवन्तौ येन हिमाचले इतिहासः निर्मितः। एसडीआरएफ इत्यनेन ड्रोन-माध्यमेन एकस्मात् स्थानात् अन्यस्मिन् स्थाने ७५० ग्रामपर्यन्तं भारयुक्तानि औषधानि प्रदातुं आरब्धानि। थुनागस्य विभिन्नेषु आपदाप्रभावितेषु क्षेत्रेषु अस्य ड्रोनस्य सहाय्येन प्रभावितानां कृते औषधानि प्रदत्तानि आसन्।

विद्वतापूर्णलेखनेन उपनिवेशवादीविचाराणां चक्रव्यूहभेदनम् अनिवार्यम्- कृष्णमाहेश्वरी

कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयः सभ्यता-
अध्ययनसंस्थानम्, वडोदरा इत्यनयोः मध्ये सहमतिज्ञापनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- नागपुरम्।
कविकुलगुरु- कालिदास- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य
भारतीयदर्शनविभागस्य आई. के. एस. केन्द्रस्य सभ्यता
अध्ययन-संस्थानम् वडोदरा इत्येतयोः संयुक्तरूपेण
आयोजिता शास्त्रभारतीव्याख्यानमाला १९ जुलाई २०२५
दिनाङ्के रामटेकपरिसरे सम्पन्ना। व्याख्यानमालायाः
अध्यक्षता कुलपतिना प्रो. हरेरामत्रिपाठी इत्यनेन कृता।
मुख्यवक्तृत्वेन भारतीयज्ञानपरम्परा, प्राच्याध्ययनं,
कृत्रिमबुद्धिः, कम्प्यूटरविज्ञानं चेत्यस्य विशेषज्ञः
कृष्णमाहेश्वरी आसीत्। व्याख्यानकार्यक्रमे संस्कृत-
असंस्कृतभाषा- संकायस्य अधिष्ठाता- विश्वनियोजन-
विकास- मण्डलस्य निदेशकः प्रो. प्रसादगोखले
जनसंपर्काधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे सहायककुलसचिवः
श्रद्धादेव पुजारी चोपस्थिताः आसन्। कार्यक्रमस्य आरम्भः
कृष्णस्तवनेन अभवत्। प्रो. प्रसाद गोखले
परिचयाभिवादनं चाकरोत्। अमेरिकादेशे हिन्दूपीडिया
इत्यस्य ऑनलाइन-भण्डारस्य कृते कार्यं कुर्वन् सभ्यता-
अध्ययन-संस्थानस्य निदेशकः कृष्णमाहेश्वरी
भारतीयज्ञानपरम्परायां, सनातनधर्मे, संस्कृतिषु, प्राच्य-
अध्ययने, संस्कृते च गहनरुचिं धारयति, अस्मिन् क्षेत्रे
मौलिक- शोध- योगदानं च कृतवान् अस्ति। असौ
"डिकोलोनाइजिंग माइंड्स: इंडियन नॉलेज एंड
सिविलाइजेशनल वॉयस" इति विषये व्याख्यानं दत्तवान्।
स्वस्य अन्तर्दृष्टिपूर्णभाषणे सः अवदत् यत्, "आङ्ग्लेभ्यः
पश्चात् अन्यैः च हिन्दुविरोधिविद्वद्भिः स्वसुविधानुसारं
विविधलेखानां पुस्तकानां च माध्यमेन
भारतीयसनातनधर्मस्य ज्ञानपरम्परायाः इतिहासस्य च
विषये मिथ्यासूचनाः कल्पयित्वा प्रसारयितुं आरब्धाः।
एतस्याः अपि व्यवस्थितरूपेण प्रसारः अभवत्। परिणामः
अभवत् यत् अस्माकं हिन्दुधर्मस्य, सनातनसंस्कृतेः,
भारतीय-इतिहासस्य च सत्यं वयम् अवगन्तुं न
शक्तवन्तः। अतः अनेकाः सन्तत्यः गच्छन्ति।" हिन्दु-
द्वेषिणः जनानां निर्मितस्य अस्मिन् मिथ्याजाले निबद्धाः
अस्माद् कारणात् अस्माकं संस्कृतिं प्रति सम्मानं गौरवं,
व्यावहारिकमूल्यानि च अस्माकं कृते अवाञ्छनीयानि
अभवन् तथा च एकः ग्रहः निर्मितः यत्र पश्चिमे सर्वम्
उत्तमम् अस्ति तथा च फलतः वयम् अस्माकं
सनातनधर्मस्य, संस्कृतेः ज्ञानपरम्परां च प्रति हीनताम्
अनुभवितुम् आरब्धाः। अस्मात् औपनिवेशिकचिन्तायाः
मुक्तिं प्राप्तुं प्रयत्नः अधुना आरब्धः अस्ति। अधिकं कर्तुं

आवश्यकता अस्ति आक्रामकरूपेण अन्यथा अस्माकं
भविष्यस्य सन्तत्यः भारतस्य वास्तविकम् इतिहासं ज्ञातुं न
शक्नुवन्ति विशेषतः आधुनिककाले कृत्रिमबुद्धिः
अधिकस्पष्टतापूर्वकं व्यापकस्तरस्य च एतत् कार्यं कर्तुं
शक्नोति यतः कृत्रिमबुद्धेः उपयोगेन नूतनः इतिहासः
निर्मातुं शक्यते विशेषसमूहस्य उद्देश्यम् अस्ति यत् वयं
भारतीयाः अस्माकं उपरि उपनिवेशवादीनां मानसिकतां
स्वीकुर्वन्तु बुद्धिः ये अस्मान् दासतायाः मानसिकतां
आरोपयन्ति तेषां प्रति सदैव सावधानाः भवेयुः, तेभ्यः
स्वस्य कलमस्य शस्त्रैः उपयुक्तम् उत्तरं दातव्यं यतो हि
मम संस्था एतादृशे प्रकारे संशोधने, प्रकाशने, विद्वान्कार्ये
च भवतः विश्वविद्यालयेन सह सहकार्यं कर्तुम् इच्छति,
अस्माकं उद्देश्यं भवति एतौ संस्थाद्वयम् परस्परं सहमत्या
अस्मिन् विषये कार्यं करिष्यतः इति।

सहमति-ज्ञापनम्

कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्य
सभ्यताअध्ययनसंस्थानस्य वडोदरायाश्च मध्ये ज्ञापनपत्रे
हस्ताक्षरं कृतम्। अस्य अभिसन्धेः आदान-प्रदानं
कुलपतिः प्रो. हरेराम त्रिपाठी एवं कृष्णमाहेश्वरी इत्यनयोः
मध्ये अभवत्। अस्य ज्ञापनपत्रस्य अन्तर्गतं द्वयोः
संस्थानयोः अनुसन्धानं, प्रकाशनं, विविधाः पाठ्यक्रमाः,
विद्वान् मार्गदर्शनं लेखनकार्यं च क्रियते। कुलपतिः प्रो.
हरेरामः त्रिपाठी स्वीये अपने सम्बोधने अकथयत्
माहेश्वरीवर्यः विदेशे निवसन् अपि भारतीयधर्म-
संस्कृतिरक्षणे महत्कार्यं कुर्वन्ति। विश्वविद्यालयः तेन
सह ज्ञापनपत्रे हस्ताक्षरं कृत्वा विविधरीत्या योगदानं दातुं
प्रसन्नः भविष्यति। आधुनिक प्रौद्योगिक्याः साहाय्येन
श्रीमहेश्वरीद्वारा भारतीयदर्शनस्य पुनरुत्थानस्य कार्यं
सराहनीयम् अस्ति। महत्त्वपूर्णं वस्तु अस्ति यत् अस्य
ज्ञापनपत्रस्य माध्यमेन छात्राः शोधं प्रकाशनं च प्राप्नुयुः
तथा च अन्तरधर्मप्रशिक्षणं प्राप्नुयुः। भारते सर्वेषां
विचाराणां सम्मानम् भवति, परन्तु विद्वद्भिः स्वस्य विद्वान्
लेखनद्वारा औपनिवेशिकविचारानाम् प्रचारं कुर्वती
मानसिकतां निर्मूलयेयुः। तदा एव अस्माकं भारतस्य
भारतीयत्वं सनातनी सभ्यता च अक्षुण्णा तिष्ठति,
आगामिनी सन्तत्यः अस्माकं पूर्वजानां विचारान् विज्ञानं च
स्पष्टतया अवगन्तुं समर्थाः भविष्यन्ति। कार्यक्रमस्य
संचालनं श्रद्धा देवपूजारी अकरोत् तथा अतिथिपरिचयः
डॉ. रेणुका बोकारे विहितवती।

राष्ट्रपतिद्वारा तेजपुर- केन्द्रीय- विश्वविद्यालयस्य प्रबंधनपरिषदि प्रो. हरेरामत्रिपाठीवर्यस्य नामनिर्देशनम्

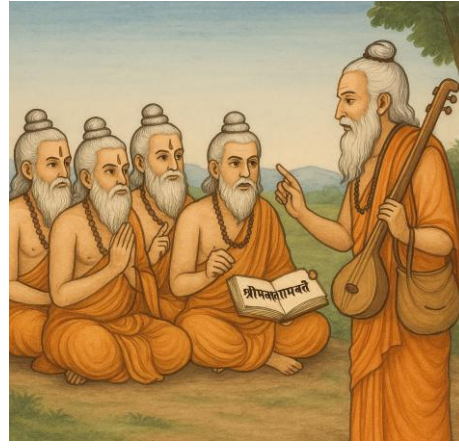

हिमसंस्कृतवार्ता:- नागपुरम्।

कविकुलगुरु- कालिदाससंस्कृत- विश्वविद्यालयस्य
रामटेकस्य कुलपतिः तथा
भारतीयदर्शनन्यायशास्त्रस्य प्रख्यातविद्वान् प्रो.
हरेराम त्रिपाठी तेजपुर- केन्द्रीय- विश्वविद्यालयस्य
असमस्य प्रबन्धनपरिषदि नामाङ्कितसदस्यरूपेण
भारतस्य महामहिम राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मू इत्यनया
नियुक्तः अस्ति। एषा नियुक्तिः भारतसर्वकारस्य
शिक्षामन्त्रालयेन कृता, तेजपुरविश्वविद्यालयस्य
कुलसचिवेन पत्रद्वारा एतस्य विषये सूचितम् अस्ति।
कुलपतिः प्रो. हरेरामः त्रिपाठी राष्ट्रपतिमहोदयायाः
नामनिर्देशने कृतज्ञतां प्रकटितवान् अपि च उक्तवान्
यत् एतद् महद्वायित्वं वर्तते। विश्वविद्यालयस्य
कुलसचिवेन डॉ. देवानंदशुक्लेन अपि च सर्वैः
अधिष्ठातृभिः सदस्यैः च अस्यां नियुक्तौ कुलपतये
शुभकामनाः प्रदत्ताः। प्रो. हरेरामत्रिपाठीवर्यस्य
संस्कृतक्षेत्रे विविधप्रशासनिक- शैक्षणिककार्यस्य
अनुभवः अस्ति। प्रो. त्रिपाठी सम्पूर्णानन्द- संस्कृत-
विश्वविद्यालयस्य पूर्वकुलपतिः अस्ति। एतावता
चतस्रः शोधपरियोजनाः सम्पन्नाः ४० तः अधिकानि
पुस्तकानि च प्रकाशितवान्। निरन्तरकार्ये संलग्नः,
विभिन्नसंस्थासु कार्यस्य अनुभवं च विद्यमानः प्रो.
त्रिपाठीः अद्यावधि विश्वविद्यालयस्य विकासाय ६०
कोटिरूप्यकाणाम् अनुदानं प्राप्तवान्, तथैव
शोधपरियोजनानां सम्मेलनानां च अनुदानं
प्राप्तवन्तः। तस्य कार्यकाले वारङ्गा
अन्ताराष्ट्रीयपरिसरस्य निर्माणकार्यं तीव्रगत्या
प्रचलति, तस्य उद्घाटनं शीघ्रमेव भविष्यति। प्रो.
त्रिपाठी भारतसर्वकाराद् संस्कृतक्षेत्रे
अद्वितीययोगदानस्य कृते अनेकान् पुरस्कारान्
प्राप्तवान्, यथा उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानस्य
महर्षिबादरायण- राष्ट्रपतिपुरस्कारः,
शंकरवेदान्तपुरस्कारः, पाणिनिपुरस्कारः,
वशिष्ठवेदापुरस्कारः च सम्मिलिताः सन्ति।

श्रीमद्भागवतप्रवचनम्- १४

सनकादयः वदन्तः आसन् यत्, नारदमुने! यावत् जनाः श्रीमद्भागवतस्य सम्यक् श्रवणं न कुर्युः, तावत् तेषां शरीरे पापं निवसति। फलदृष्ट्या अस्य शुक्लशास्त्रस्य समतां नेतुं गङ्गा, गया, काशी, पुष्करं, प्रयागः इत्यादीनि तीर्थाणि अपि न प्रभवेयुः। यदि भवतः मनसि परमगतेः इच्छा स्यात्, तर्हि स्वमुखेन श्रीमद्भागवतस्य श्लोकार्थं, श्लोकपादं वा नित्यं, नियमपूर्वकं च पठतु। ओंकारः, गायत्री, पुरुषसूक्तं, वेदत्रयं, श्रीमद्भागवतम्, 'ओं नमो भगवते वासुदेवाय' इति द्वादशाक्षरमन्त्रः, द्वादशमूर्तिमान् सूर्यभगवान्, प्रयागः, संवत्सरकालः, ब्राह्मणः, अग्निहोत्रं, गौः, द्वादशी तिथिः, तुलसी, वसन्तर्तुः, पुरुषोत्तमः चेति एतेषां मध्ये बुद्धिमान् जनः तत्ततः न कमपि भेदं पश्यति। यः पुरुषः अहर्निशं श्रीमद्भागवतस्य, अर्थमपि अभिज्ञाय पाठं करोति, तस्य कोटिशः जन्मानां पापानि नश्यन्ति, नात्र सन्देहः। यः पुरुषः प्रतिदिनं भागवतस्य श्लोकार्थं, श्लोकपादं वा पठति, सः राजसूययज्ञस्य, अश्वमेधयज्ञस्य च पुण्यफलं लभते। नित्यं भागवतपठनं, भगवच्चिन्तनं, तुलसीपोषणं, धेनूनां सेवनं चेति इमानि चत्वारि कार्याणि समानानि। यः पुरुषः अन्तकाले श्रीमद्भागवतस्य वाक्यं शृणोति, तदुपरि भगवान् प्रसन्नः भूत्वा तस्मै वैकुण्ठधाम प्रयच्छति। यः पुरुषः एतद्भागवतं स्वर्णसिंहासने संस्थाप्य विष्णुभक्त्या दानत्वेन प्रददाति, सः अवश्यं हि भगवतः सायुज्यं प्राप्नुयात्। येन शठेन आजन्म चित्तैकाग्रतया शुक्लशास्त्रस्य किञ्चिन्मात्रमपि रसास्वादनं न कृतं, तेन खरवत्, चाण्डालवत् च सम्पूर्णजन्म व्यर्थं हि यापितम्; सः तु मात्रे प्रसवपीडां प्रदातुं हि उत्पन्नः स्यात्।

१५ असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

येन शुक्लशास्त्रस्य स्वल्पमात्रमपि वचनं न श्रुतं, सः पापात्मा तु 'जोवत् शवः' इत्येव आख्यायते। 'धिक् तं भुवि भाररूपं पशुवत् मनुष्यम्!' इत्येवं स्वर्गलोकस्थाः प्रधानदेवाः इन्द्रादयः अपि कथयन्ति। संसारे श्रीमद्भागवतकथा अत्यन्तं दुर्लभा; कोटिशः जन्मानामनन्तरं, पुण्यप्रभावात् हि एतस्याः प्राप्तिर्जायते। देवेषु! त्वम् अत्यन्तं बुद्धिमान्, योगनिधिः च वर्तसे। त्वं प्रयत्नपूर्वकं कथायाः श्रवणं कुरु। एतस्याः श्रवणार्थं दिनकालादीनां न कोऽपि नियमः, इयं तु सर्वदा हि संप्रति श्रवणीया स्यादिति, शुभम्। (माहात्म्यम् - ०३/३१-४५)

“विनोदकणिका”

चिकित्सालये भिन्नाः
विचित्रताः सन्ति।
पञ्चिकायां स्वामिनः नाम
लिखितम् अस्ति परन्तु
रोगः पशोः। यथा-
नाम- विनोद सिंह।
रोगः- पुच्छे शोफः!!!!

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

स्वच्छतायाम् उत्तरप्रदेशस्य
ऐतिहासिकः वर्धनम् अभवत्!
उत्तरप्रदेशः स्वच्छ-
सर्वेक्षणे २०२४- २५
मध्ये इतिहासं रचितवान्,
देशे सर्वत्रः अनेकेषु वर्गेषु शीर्षपदं
राष्ट्रपतिपुरस्कारं च प्राप्तवान्
उत्तरप्रदेशः अधुना स्वच्छतायां
राष्ट्रियः अग्रणीः अभवत्, लक्ष्य-
देशस्य स्वच्छतमं राज्यं भवितुम्!

हिमसंस्कृतवार्ता:- लखनऊनगरी।

प्रथमं ७- तारकं 'कचरामुक्तं नगरम्' इति- १० लक्षाधिक- जनसंख्यायुक्तेषु नगरेषु देशे तृतीयस्थानं प्राप्तवान्।

* प्रयागराजः 'स्वच्छतम गंगा शहर' इति उपाधिं प्राप्तवान्।

* गोरखपुरः द्विगुणं विजयं प्राप्तवान्- 'सफाई मित्र सुरक्षा सिटी' वर्गे तृतीयं स्थानं एवं शतः - १०पर्यंतं लक्षजनसंख्यावर्गे चतुर्थं स्थानं, ५-तारकं GFC रेटिंग अपि।

* आगरानगरी 'उदयमान स्वच्छ सिटी आफ् यूपी' इति उपाधिं, राष्ट्रियस्तरं ३२ स्थानं, ५-तारकरेटिंग च प्राप्नोति।

* "स्वच्छ-महाकुम्भः २०२५ पुरस्कारः" उत्तरप्रदेशाय अपि गच्छति, महाकुम्भं स्वच्छं कर्तुं अभिनवयोजनायाः कृते सम्मानितः।

* द्वारे द्वारे अपशिष्टसङ्ग्रहः ४८% तः ६२% यावत् वर्धितः, अपशिष्टप्रक्रिया ८५% तः अधिकः अभवत्।

काङ्गड़ायां रोमाञ्चस्य अन्वेषणे मृत्योः
उड्डयनम्, मण्डलस्य
पैराग्लाइडिङ्गस्थलेषु अनियमिततायाः
कारणेन पायलट् पर्यटकाः च
दुर्घटिताः भवन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता:- धर्मशाला।

हिमाचलप्रदेशस्य पर्यटनराजधानीरूपेण मान्यतां प्राप्ते काङ्गड़ा-मण्डले वायुना रोमाञ्चे अनियमिततायाः कारणात् प्रतिदिनं दुर्घटनाः भवन्ति। विगतदशकद्वये काङ्गड़ा-मण्डले १५ तः अधिकाः प्रमुखाः दुर्घटनाः अभवन्, येषु विदेशीयविमानचालकैः सह अग्रानुक्रम-उड्डयनेषु दुर्घटनाः अपि अभवन् अधुना यावत् काङ्गड़ायां पर्यटनविभागे वैधानिक-पैराग्लाइडिङ्ग- कृते कुलचत्वारि स्थलानि पञ्जीकृतानि सन्ति। एतेषु बैजनाथस्य बीड बिलिङ्ग्वर, धर्मशालायाः इन्दूनागाः, जवालामुखीक्षेत्रस्य बिलपट्टियां च वर्तन्ते,

हिमाचलराजकीयसंस्कृतशिक्षक-परिषदः आभासीया संगोष्ठी सम्पन्ना

हिमसंस्कृतवार्ता: १९ जुलै २०२५। राज्याध्यक्ष डॉ. कमलकान्तगौतमस्य अध्यक्षतायां हिमाचलराजकीयसंस्कृतशिक्षकपरिषदः जिलाप्रतिनिधीनां सभा आभासीरूपेण आयोजिता, यस्याः पूर्वसूचना सर्वेभ्यः मण्डलेभ्यः दत्ता आसीत्। अस्यां सभायां काङ्गड़ातः अध्यक्षः दीपकुमारः महासचिवः अनुप उपाध्यायः कुल्लूतः अध्यक्षः हीरा लालः, महासचिवः प्रीतमः कोषाध्यक्षश्च रविकुमारः, सोलनतः अध्यक्षः राजकुमारः महासचिवः राकेशकुमारः, शिमलातः अध्यक्षः प्रेमप्रकाशः, सिरमौरतः अध्यक्षः देवेन्द्रशर्मा महासचिवः गोविन्दशर्मा, बिलासपुरतः अध्यक्षः डॉ. अशोककुमारः, महासचिवः सौरभशर्मा, कोषाध्यक्षः प्यारे लालः, मंडीतः अध्यक्षः लोकपालः कोषाध्यक्षः हंसराजः, ऊनातः महासचिवः डॉ. शिवकुमारः, चम्बातः अध्यक्षः हेमसिंहः महासचिवः सर नदासः उपस्थितः जातः। यद्यपि अस्यां संगोष्ठ्यां हमीरपुर-किन्नौर-लाहौलप्रभौतितानां जनपदानां प्रतिनिधीनाम् अनुपस्थितिः अभवत्।

सभायां सर्वसम्मत्या कृताः निर्णयाः :

1. जिलाकार्यकारिण्याः विस्तारप्रक्रियां सम्पन्नं कर्तुं बलं दत्तम्
2. 10-11 अगस्तदिनांके बिलासपुरे राज्यकार्यकारिण्याः आवासीयसभायाः स्वीकृतिः
3. जिलासदस्यतायाः विवरणं स्पष्टीकर्तुं सहमतिः
4. संस्कृतसप्ताहे षष्ठतः अष्टमपर्यन्तं नवमतः द्वादशपर्यन्तं च द्वयोः स्तरयोः राज्यस्तरस्य ऑनलाइनमाध्यमेन संस्कृत-

ओलम्पियाड-प्रतियोगितायाः संचालनस्य सहमतिः किञ्च संस्कृतसप्ताहस्य विषये ५ दिवसीयव्याख्यानमाला आयोजनस्य सहमतिः अभवत्।

5. जिलासभानां आयोजनं कर्तुं तथा च खण्डेभ्यः प्रमुखतया कर्तव्येषु कार्येषु मतं प्राप्तुं सहमतिः

6. B.Ed तथा non-B.Ed इत्येतयोः अन्तरं समाप्तं कृत्वा हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयात् सर्वेषां कृते B.Ed प्राप्तुं विशेषप्रावधानं विचारः अभवत्

7. T.G.T. राज्यसंघर्षस्य स्थितिं स्पष्टीकर्तुं सर्वकारेण सह चर्चायाः आयोजनं भवेत्

8. अन्तरजिलास्थापनविषये चर्चाम् कर्तुम् प्राथमिकी स्यात्

अध्यक्षीय भाषणस्य बिन्दवः

1. डॉ. कमलकान्तगौतमः अवदत् यत् खण्डानां मण्डलानां च सहकार्यं विना राज्यकार्यकारिण्याः औचित्यं नास्ति, अतः सर्वेषु निर्णयेषु सर्वेषां मतं आमन्त्रितं भविष्यति
2. सर्वे मिलित्वा समस्यानां समाधानार्थं स्वमतं दास्यन्ति
3. जिलाकार्यकारिण्याः विस्तारः 10-11 अगस्ततः पूर्वं करणीयः।
4. समूहेषु अनावश्यकविषयेषु विवादः मा भवेत्, सार्थकविमर्शं ध्यानं भवेत्।
5. 10-11 दिनाङ्के सभायां आगच्छन्तः प्रतिनिधयः पूर्वमेव स्वविवरणं प्रेषयन्तु येन निवासस्य उत्तमव्यवस्था भवेत्
6. संस्कृतसप्ताहस्य कृते स्वस्तरस्य योजनां कुर्वन्तु येन सम्पूर्णं राज्ये संस्कृतवातावरणं भवेत्।